

Budući da su, naime, bezvrijedni dijelovi produševljeni, zašto ne bi cjelina i ono najveće imalo najizvrsniju dušu?

Kako bismo mi mogli imati dušu od sveukupnosti, ako sveukupnost ne bi bila produševljena? A imamo od nje dušu kako uči Aristotel u 1. knjizi *O dijelovima*, u 1. poglavlju: »Čini se, naime, kao što u artefaktima postoji umijeće, tako u samim stvarima postoji neko drugo počelo i takav uzrok, kakav imamo, kao što su toplo i hladno iz sveukupnosti; stoga je smislenije da je nebo nastalo od takvog uzroka, ako je nastalo, i da jest zbog takvog uzroka, prije nego smrtna živa bića.«

Kakav je taj uzrok, objašnjava u knjizi *O svijetu*, [330] u 4. poglavlju: »Zove se pak i na drugi način dahom ona produševljena i plodna supstancija koja je u biljkama i životinjama i koja kroz sve prodire, o kojoj govoriti sada nije nužno«. I u 5. poglavlju: »Zemlju cijelu, more i eter i sunce i mjesec i cjelokupno nebo ukrasila je jedna moć koja kroz sve prodire.« I ne mnogo kasnije: »Iz toga sve diše i živa bića primaju dušu.« A neki dio naše duše je narav, kako to govori sam Aristotel: »Nije, naime, cijela duša narav, nego neki njezin dio, jedan ili više njih.«

Oni, dakle, razlozi *ἰστούρσνι*, *istovrsni*, da se postepeno uspijemo, jesu u sjemenu, jesu u toplini sjemena, jesu u dahu, jesu u prirodi, jesu u duši koja kroz sve prodire, po kojoj $\psi\upsilon\chi\eta\gamma\upsilon\ \iota\sigma\chi\epsilon\iota$

INSTITUT
ZA FILOZOFIJU